

Pere nõustamine, kui laps vajab tuge

SOTSIAALMINISTEERIUM

SOTSIAALKINDLUSTUSAMET

Kohalik omavalitsus (KOV) saab Sotsiaalkindlustusametilt (SKA) andmed lapse kohta, kellele on taotletud puude raskusaste tuvastamist. See loob võimaluse omavalitsusel pakkuda lapsele ja tema perele vajalikku tuge ning ennetada abivajaduse süvenemist.

KOV spetsialistina ei ole sa pere abistamises üksi – konsulteerige kolleegi, huvikaitseorganisatsiooni, lapse ravimeeskonna või piirkonna võrgustikupartneritega, et saaksid pakkuda parimat võimalikku tuge. Kõige paremini teab vajadusi pere – selgitage koos välja, mis need on.

1 Enne kontakti võtmist

Selgita välja:

Taust ja andmed lapse ja pere kohta:

- lapse vanus;
- puudeliik ja raskusaste (kui on tuvastatud);
- varasem kokkupuude KOViga.

KOVi ja teiste asjakohaste teenuste ja toetuste tingimused.

Lapse erivajaduse/puudeliigi spetsiifika:

- konsulteerige kolleegiga;
- suhtle vajadusel huvikaitseorganisatsiooniga;
- lapse vajaduste kohta saab vajaduspõhiselt infot tema ravimeeskonnalt;
- Eesti Puuetega Inimeste Koja kodulehelt;
- teatmikust “Sagedamini esinevad terviseseisundid ja puuded õpilastel”.

Häälestu vestluseks:

- varu aega ja valmistu kuulama, et mõista paremini, millist tuge laps ja pere vajavad;
- ole avatud erilahendustele, mis on just selle pere jaoks vajalikud;
- võta abiks käesolev meespea;
- kaalu kodukülastust parema ülevaate saamiseks ja lapse seisukohaga tutvumiseks.

2 Millest rääkida?

Tutvusta ennast ja enda rolli.

Lapse abivajaduse hindamine ja heaolu:

- keskendu esmalt lapse terviseseisundist tulenevale toe vajadusele;
- teisalt vanemlusele – hoolitsus, turvalisus ja lapsevanema hoolduskoormus;
- uuri, kas laps on väljendanud oma soove ja vajadusi ning kas vanemad on sel teemal lapsega vestelnud;
- küsi, kas perele on selgitatud, mida puude raskusaste tuvastamine/tuvastamata jätmise tähendab?;
- võimalusel vestle lapsega, et teada saada, mis on tema enda vajadus;
- anna vanemale aega esitada küsimusi või rääkida teemadest, milles ta nõu vajab.

Lapsevanema(te) ja pere vajadused:

- enesehoid, toetavad lähedased, vanemlikud oskused;
- pere teiste laste vajadused ja nende toetamise võimalused;
- paari aasta perspektiiv (kui vanem on vastuvõtlik ja valmis vestlema).

KOVi sotsiaal- ja haridusvaldkonna teenused ja toetused:

- lapsehoid, sotsiaaltransport, tugiisik;
- individuaalsed lahendused lähtuvalt hinnatud ja lapse/pere väljendatud vajadustest;
- hariduse tugiteenused ja tugi õppimisel;
- kodu kohandamine jm KOVi tugi.

3 Vestledes

Kuula hoolega ja püüa mõista:

- mis on konkreetse pere ja lapse vajadused;
- kas lapsevanem on saanud olulise info varasemalt kätte ning uuri, kas ta vajab sellele lisaselgitusi;
- kas lapsevanem kasutab talle teadaolevaid võimalusi, mis on lapse huvides vajalikud.

Puudub vastus või lahendus:

- märgi üles küsimus/vajadus ning tee endast olenev, et leida vastus/lahendus;
- kontakteeru vanemaga uuesti ja edasta leitud vastus, et ta ei peaks samal teemal uue inimese poole pöörduma;
- täida perele antud lubadused.

Esmane kontakt lapsele ja perele on KOVi spetsialist, kes püüab pakkuda parimat võimalikku lahendust ja tuge. Sealjuures ei külva pere üle infoga, mis nende vajadustest lähtuvalt oluline ei ole. Last ja pere tuleb võimestada võimalikult iseseisvalt hakkama saama. Selleks on koostöö last ümbritseva võrgustiku liikmete, lapse ja perega väga oluline. Erinevatele teenustele suunamine ei too alati jätkusuutlikku lahendust. Keeruliste lugude puhul on KOV spetsialistil võimalus taotleda lastekaitsealast nõustamisteenust Sotsiaalkindlustusameti laste heaolu osakonna konsultandilt.

Materjal perega jagamiseks

Erivajadusega laste vanemate infomaterjal: **“Kes aitab ja kuhu pöörduda, kui laps vajab rohkem tuge?”**

Lapse ja pere heaolu

Epikoda.ee – Eesti Puuetega Inimeste Koda nõustab erivajadustega lapsi kasvatavaid peresid hariduse, tervishoiu, teenuste jm valdkondades.

Perepesa.ee – kogukondlik ennetus- ja peretöökeskus, kus toetatakse laste ja pere heaolu läbi süsteemse ning järjepideva ennetustegevuse. Keskmis on pered lapseootusest lapse kooliminekuni.

Tugigrupid – piirkonna või diagnoosi põhised.

Pere lahendusring – ennetav lühisekkumine, mis võimestab perekonda ning annab perele ja tema tugivõrgustikule tagasi põhivastutuse positiivsete muutuste ellu kutsumise eest pere elus.

Tarkvanem.ee – vanemlust toetavad teemad ja “Küsi nõu!” rubriik lisaküsimusteks.

Rajaleidja.ee – tasuta õppenõustamine lapsi haridusteel toetavatele täiskasvanutele.

Hingehoid.ee – aitab vähendada psüühilise kriisi kahjulikke kõrval- ja järelmõjusid ning mõista oma praeguse ja tulevase seisundi tähendust oma elus kui tervikus.

Perelepitus – aitab lahku minevatel vanematel üksmeelele jõuda ning sõlmida lapsest lähtuvaid kokkuleppeid. Riikliku perelepitusteenuse saamiseks on tarvis mõlema lapsevanema taotlust.

Leinanõustamine – aitab toime tulla leinaga. Erinevad teenuseosutajad. Nt: Katriito OÜ, MTÜ Sinu tee, Mahena OÜ.

Muud sotsiaalteenused – päevahoid, koduteenus, tugiisikuteenus, eluruumi tagamine, lapsehoiuteenus.

Huvitegevus – miski, mida laps vajab, et hoida ja luua vaimse ja füüsilise tervise tasakaalu. Näiteks ujumine, ratsutamine, jooga, keraamika, kergejõustik, jalgpall jm.

Koolivaheaegade laagrid – Erinevad teenuseosutajad. Nt: Eesti Agrenska Fond, Varajase Kaasamise Keskus.

Nõustamisteenused

Lasteabi.ee – annab nõu kõigis lastega seotud küsimustes.

Ööpäevaringselt on avatud vestlusaken ja infotelefon
116 111

Palunabi.ee – pakub ohvriabi ja psühhosotsiaalset kriisiabi.

Ööpäevaringselt on avatud vestlusaken ja infotelefon
116 006

SKA emotsionaalne tugi ja hingehoid – pakub emotsionaalset tuge murega enda või lähedase haiguse pärast, eksistentsiaalsetes või spirituaalsetes küsimustes, leinas või surijale ja tema lähedastele.

Infotelefon on avatud iga päev kell 10-24
116 123

Lapse füüsiline ja vaimne tervis

Teisekassa tervishoiuteenuste loetelu – kõik ravi-teenused, protseduurid, haiglas vajalikud ravimid jm ravikindlustuse paketti kuuluv koos nende hindade ja nende eest tasumise tingimustega. Loetelus nimetatud teenuse eest tasub Teisekassa raviasutusele juhul, kui see on ravikindlustatud inimesele osutatud meditsiinilisel näidustusel.

Abivahendid – toode või vahend, mis parandab või säilitab füüsilist ja sotsiaalset iseseisvust ning tegevus- ja töövõimet. Abivahendit on võimalik soetada riigi soodustusega.

Sotsiaaltransport – võimaldab abivajajal ja tema hooldajal kasutada transpordivahendit toimetulekuks vajalikesse sihtkohtadesse sõitmiseks, kui erivajaduse tõttu ühistranspordi või muu transpordivahendi kasutamine pole võimalik.

Vaimse tervise teenused – KOVi poolt pakutavad erinevad teraapiad, kogukonnapsühholoogi teenus, loovteraapia, psühhoteraapia, mänguteraapia, pere-nõustamine.